

College aantekeningen - Vevonos 2026 - 2027

**Fiscaal Ondernemingsrecht
voor Notariëlen**
Week 2

**Dit uittreksel is eigendom van Vevonos.
Ondanks zorgvuldige controle is Vevonos
niet aansprakelijk voor de inhoud van dit
uittreksel. Verspreiding zonder
uitdrukkelijke toestemming van Vevonos is
niet toegestaan.**

Hoorcollege Fiscaal Ondernemingsrecht

Week 2A: Fiscale eenheid

07-09-2026

- Dividenden vallen bij de moeder onder de deelnemingsvrijstelling. Tot die dividenden behoren ook de rente op de deelnemerschaps-, schijn-, of bp-leningen, deze vallen dus ook onder de deelnemingsvrijstelling.
- Rente op gewone leningen, incl. OR en ODR-leningen vallen niet onder de deelnemingsvrijstelling. Behalve als de moeder een gewone lening verstrekt aan de dochter en de dochter betaalt aan de moeder meer rente dan dat zij aan een derde had betaald. Dan zit daar voor het meerdere een dividenduitkering in en dat meerdere valt wel onder de deelnemingsvrijstelling. Als de rente zakelijk is dan valt de rente op een gewone lening nooit onder de deelnemingsvrijstelling.

Compartmentering

Belang in D valt eerst niet en later wel onder de deelnemingsvrijstelling voor de aandeelhouder (M)

- Art. 28c Wet VPB 1969
- Belang ten tijde van de sfeerovergang
- Herwaarden naar WEV + vormen belaste compartimenteringsreserve (BCR)
- Verplichte herwaardering dus, maar de winst wordt vooralsnog niet belast

Stel: M heeft eerst geen deelneming omdat zij maar 4% in dochter heeft, maar als M nog 4% bijkoopt en dus over de 5%-grens gaat dan geldt de deelnemingsvrijstelling wel. Om dit fiscaal goed te begeleiden is art. 28c VPB in de wet opgenomen: als de moeder een belang in de dochter heeft wat eerst niet, en later wel onder de deelnemingsvrijstelling valt dan moeten de aandelen op het moment dat de sfeerovergang (= over de 5%-grens heen) plaatsvindt worden geherwaardeerd naar de dan geldende marktwaarde.

Voorbeeld

BV X heeft al jarenlang een 4%-belang in BV Y met een boekwaarde van 1.000. BV X koopt in 2021 nog eens 4% aandelen BV Y bij voor 2.000. In 2024 wordt de 8% deelneming in BV Y verkocht voor € 4.500

- 2021: herwaarden aandelen van boekwaarde 3.000 naar marktwaarde 4.000: 1.000 winst.
- 2021: deze winst wordt meteen ondergebracht in BCR en blijft dus vooralsnog onbelast

→ art. 28c dwingt dus om 1.000 winst te nemen (verschil tussen 4.000 en 3.000) want jouw bezitting moet met 1.000 worden opgewaardeerd. Die winst moet je onderbrengen in de BCR aan de rechter kant van de balans voor 1.000. De winstneming van 1.000 wordt dus niet belast omdat je deze in BCR stopt.

- 2024: 500 boekwinst: deelnemingsvrijstelling
- 2024: belaste afneming BCR: 1.000

→ X verkoopt aandelen voor 4500 euro dus je winst is 500 euro, deze valt onder de deelnemingsvrijstelling. Maar je verkoopt je deelneming dus moet de BCR aan de belaste winst worden toegevoegd en is de vpb-heffing van toepassing. Dus 1.000 belaste en 500 onbelaste winst.

Dividend ontvangen na sfeerovergang

Er is sprake van een deelneming. X BV ontvangt van Y BV in 2022 een dividend van € 100 (deze valt onder de deelnemingsvrijstelling). € 70 heeft betrekking op de periode voor de sfeerovergang en € 30 heeft betrekking op de periode na de sfeerovergang.

Art. 28c, lid 3: De boekwaarde van de deelneming neemt met € 70 af. De bij de sfeerovergang gevormde BCR neemt af met een bedrag van € 70 en wordt voor dat bedrag toegevoegd aan de winst.

Dividend ontvangen na sfeerovergang valt altijd onder de deelnemingsvrijstelling. Onder omstandigheden moet er ook iets gebeuren met de BCR nav de dividenduitkering.

Je moet de vraag stellen: in welk jaar is de onderliggende winst door Y BV is gemaakt? Als het dividend afkomstig is uit winst die Y al voor de sfeerovergang had gemaakt, dan valt de BCR vrij. Is de onderliggende winst pas na de sfeerovergang gemaakt, dan gebeurt er niks met de BCR.

Voorbeeld: €70 van dividend is winst die Y al had gemaakt in 2020 dus voor de sfeerovergang. De andere €30 is winst die Y pas na sfeerovergang had gemaakt, in 2022. Dus moet de BCR met €70 vrijvallen en dat levert belaste winst op. De resterende € 30 (BCR) valt onder de deelnemingsvrijstelling. Vpb betalen over €70 aan winst omdat deze vrijvalt.

Deelnemingskosten

Het zijn geen kosten van deelneming zelf maar het zijn kosten die de aandeelhouder (M) maakt in verband met zijn deelneming in D, het zijn dus kosten van de moeder.

Kosten die M maakt in verband met haar deelneming en die zich niet voor doorberekening aan de deelneming lenen.

- Kosten die zich wel lenen voor doorberekening maar toch niet doorberekend worden, zijn dus geen deelnemingskosten (maar informeel kapitaal)
- Deelnemingskosten: in beginsel aftrekbaar
 - Beheerskosten en rentekosten over de schuld waarmee de deelneming is gefinancierd zijn aftrekbaar
 - Uitzonderingen: art. 10a en art. 15b VPB
- Art. 13 lid 1 VPB: aan- en verkoopkosten zijn niet aftrekbaar. Alle kosten die de moeder maakt ivm aan- en verkoop van de deelneming zijn niet aftrekbaar bij de moeder.

Deelnemingskosten en informele kapitaalstorting sluiten elkaar uit.

Aan- en verkoopkosten deelneming

- Deze kosten zijn niet aftrekbaar
- Begrip vloeit voort uit arrest. Van aan- of verkoopkosten is sprake indien:
 - kosten die zonder de aankoop- of verkoop niet zijn gemaakt en daarvoor nuttig of noodzakelijk zijn;
 - alleen kosten van een gerealiseerde aan- of verkoop vallen onder het aftrekverbod;

Voorbeeld: M verkocht aandelen in D en kende bonus toe aan personeel verkochte deelneming ivm de geslaagde verkoop. Zonder de verkoop zou je de bonus niet hebben uitgekeerd dus het zijn in principe verkoopkosten MAAR de bonus is niet nuttig of noodzakelijk om de verkoop tot stand te brengen dus zijn dit geen verkoopkosten en daarmee aftrekbaar bij de moeder.

Stel: M koopt een deelneming voor 100.000 euro en maakt 5.000 euro aan notariskosten. Zonder aankoop van die deelneming had je niet naar de notaris gehoeven dus het zijn aankoopkosten en daarmee niet aftrekbaar. Maar je moet deze bijboeken in de kostprijs van je deelneming.

Verkoop afgewaardeerde vordering op deelneming

Art. 13b

- Verkoop ten laste van de winst afgewaardeerde vordering op deelneming aan een verbonden lichaam: afwaarderingsverlies moet worden teruggenomen bij de verkoper.

Voorbeeld: M heeft een vordering op haar deelneming en waardeert deze vordering op D ten laste van de winst af van nominaal 1.000 naar 100, doordat D insolvent is. M kan de vordering op D afwaarderen, het verlies van een vordering is aftrekbaar. De fiscale winst van M is verlaagd met 900. De vordering wordt door M verkocht voor dat bedrag aan een aan haar verbonden lichaam, zustermaatschappij. Art. 13b zegt dat je op moment van verkoop het afwaarderingsverlies weer aan de winst van M moet toevoegen. 900 belaste winst bij M. Het eerdere verlies dat zij in aftrek had gebracht moet ze dan toevoegen en daarover afrekenen.

Omzetting vordering op een deelneming

Omzetting ten laste van de winst afgewaardeerde vordering op een deelneming in aandelen van de deelneming (art. 13ba Wet VPB 1969)

- Terugneming afwaardering bij omzetting
- Op verzoek kan een opwaarderingsreserve worden gevormd. Winst vooralsnog niet belast.
- Opwaarderingsreserve wordt belast naarmate de aandelen in waarde stijgen

M heeft een vordering op D van 1.000 en heeft deze met 900 ten laste van de winst afgewaardeerd. Maar nu wordt de schuld van D omgezet in aandelen. M en D komen overeen dat D niet aflost in euro's maar dat er aandelen worden toegekend twv 1.000 = omzetten schulden in aandelen. Art. 13ba zegt dan dat als de schuld wordt omgezet in aandelen er ter zake van die omzetting de 900 aan de winst van M moet worden toegevoegd.

- In deze situatie (zie verschil met situatie 13b) kun je ervoor kiezen om die 900 winst meteen weer in een opwaarderingsreserve onder te brengen (=opteren).
 - Opwaarderingsreserve is een fiscale reserve en deze wordt belast naarmate de aandelen van M in D in waarde toenemen, art. 13ba lid 5 VPB.

Zie verschil:

- Als moeder op grond van art. 28c een BCR vormt en zij verkoopt het belang in de deelneming dan valt het restant van de BCR belast vrij.
- Het eventuele restant van een opwaarderingsreserve valt bij verkoop onbelast vrij.

Liquidatieverliesregeling

Art. 13d en 13e, Wet VPB 1969

Liquidatie: vennootschap wordt ontbonden en het vermogen wordt vereffend. Als er na vereffening van het vermogen nog geld over is dan gaat dat terug naar de aandeelhouders.

- Liquidatieverlies = opgeofferd bedrag - liquidatie-uitkering
 - Liquidatie-uitkering = bedrag dat na vereffening van het vermogen nog ten goede komt aan de aandeelhouders.
 - Opgeofferd bedrag = wat heb je opgeofferd als aandeelhouder zijnde voor je deelneming – wat zie je nog terug van je investering in de deelneming.
- Liquidatieverlies dat een moeder leidt op haar deelneming is aftrekbaar verlies bij ontbinding en liquidatie van een deelneming (uitzondering op de deelnemingsvrijstelling).
- Zowel bij binnenlandse als buitenlandse liquidatieverliezen
 - Bepaalde buitenlandse liq.verliezen: slechts aftrekbaar tot 5 mln.regeling

Opgeofferd bedrag (art. 13d, lid 5, Wet VPB)

Bestaat uit:

- Kostprijs: wat je voor aandelen hebt betaald, incl niet aftrekbare aankoopkosten
- Kapitaalstortingen (+): zowel formele als informele kapitaalstortingen
 - (incl. verstrekking geherkwalificeerde leningen (+) = bp-, schijn-, deelnemerschapslening)
 - Let op ☐ niet optellen bij opgeofferd bedrag: (on)zakelijke lening met (on)zakelijke rente verstrekken als moeder aan dochter dan is de hoofdsom geen informele kapitaalstorting
- ODR-verlies bij ODR-omlaag (= van moeder aan dochter) (+)
Verlies op een ODR lening wanneer de moeder aan de dochter een lening verstrekt (=omlaag) het verlies wel aan het opgeofferd bedrag toevoegen.
 - 10 mln lening en de dochter wordt vervolgens insolvent dan kan de moeder de vordering uit hoofde van de ODR lening het gehele ODR verlies van 10 mln toch worden toegevoegd aan het opgeofferd bedrag.
 - Een niet aftrekbaar afwaarderingsverlies op een ODR- lening wordt getransformeerd in een wel aftrekbaar liquidatieverlies doordat het verlies op de ODR-lening wordt gerekend tot het opgeofferd bedrag.
- Art.13ba/13b-winstnemingen (+)

Totaal van dit alles = opgeofferd bedrag = totale investering in de deelneming

Hoe hoger het opgeofferd bedrag hoe hoger het liquidatieverlies.

Liquidatie-uitkering (art. 13d, lid 6, Wet VPB 1969)

Stakingsmoment = moment waarop de onderneming van de deelneming is gestaakt.

Onderscheid maken tussen moment van uitkeringen:

- a. Dividenden ontvangen in de vijf jaren voor staking van de deelneming worden per definitie gerekend tot de liquidatie-uitkering
→ Stel: deelneming wordt in 2026 geliquideerd. In 2024 was de onderneming al gestaakt. Is er in de 5 jaren voor staking van de deelneming dividend uitgekeerd? 2023, 2022, 2021, 2020, 2019 heeft D dividenden uitgekeerd aan M? Is dat zo, dan worden deze uitkeringen beschouwd als liquidatie-uitkeringen.
- b. Dividenden ontvangen in jaar 6-10 voor staking van de deelneming mits ontvangen in een jaar waarin de deelneming verlies heeft geleden
→ Stel: 2018, 2017, 2016, 2015 en 2014: dividenden die in deze jaren zijn uitgekeerd worden alleen gerekend tot liquidatie-uitkering als ze zijn uitgekeerd in jaren waarin een commercieel verlies is geleden door de deelneming. Dus jaren waarin deelneming winst maakte tellen niet mee.
- c. Slotuitkering: voordelen vanaf het jaar waarin onderneming geheel of nagenoeg geheel is gestaakt. Alle uitkeringen die de moeder ontvangt vanaf het jaar waarin de onderneming geheel of nagenoeg geheel is gestaakt, worden tot de liquidatie-uitkering gerekend.
→ Stel: onderneming gestaakt in 2024 en liquidatie is voltooid in 2026: elke uitkering die de moeder in die tussenperiode nog ontvangt van de deelneming is de slotuitkering, deze maakt deel uit van de liquidatie-uitkering.

Aftrekvoorwaarden liquidatieverlies (art. 13d, lid 14, Wet VPB 1969)

- a. De onderneming van de ontbonden deelneming wordt niet binnen het concern voortgezet. De onderneming moet echt zijn gestaakt en als die niet is gestaakt moet deze zijn verkocht aan een lichaam buiten het concern; een derde.
- b. De omvang van het liquidatieverlies is gebleken.
- c. De vereffening is voltooid.

Als de onderneming binnen concern wordt voortgezet is aan vereiste a niet voldaan. Gevolg hiervan is dat de moeder het liquidatieverlies niet in aftrek mag nemen.

Als onderneming binnen concern wordt voortgezet dan zijn er 2 opties:

1. Onderneming wordt voortgezet door de belastingplichtige (de aandeelhouder): art. 13e lid 1: liquidatieverlies alsnog aftrekbaar zodra de onderneming wordt gestaakt
2. Onderneming wordt voortgezet door een ander verbonden lichaam: art. 13e lid 2: het OB in het voortzettende lichaam mag worden verhoogd met het niet-aftrekbare liquidatieverlies

Situatie 1: art. 13e lid 1 VPB = voortzetting door belastingplichtige zelf

Stel: de onderneming gaat over op belastingplichtige zelf dan mag de belastingplichtige geen liquidatieverlies in aftrek nemen nu de onderneming wordt voortgezet binnen concern. Dan geldt art. 13e lid 1 en mag belastingplichtige het liquidatieverlies alsnog aftrekken zodra de onderneming wordt gestaakt of vervreemd aan een derde.

Situatie 2: art. 13e lid 2 VPB = voortzetting door een ander verbonden lichaam

Stel: belastingplichtige heeft aandelen in D gekocht voor 200 euro. In D zit een onderneming en D wordt geliquideerd. De onderneming van D is niet gestaakt maar ihkv liquidatie vervreemd aan de zuster van de belastingplichtige. Als de liquidatie-uitkering 0 is dan is liquidatieverlies 200. Het liquidatieverlies komt niet in aftrek op de winst, omdat de onderneming van de dochter is verhangen naar een verbonden lichaam (=de zuster), binnen concern. Dan geldt als tegemoetkoming dat het opgeofferd bedrag in de overnemende vennootschap (=zuster) mag worden verhoogd met het niet aftrekbare liquidatieverlies. De belastingplichtige mag het liquidatieverlies niet aftrekken maar als de zuster wordt geliquideerd mag het opgeofferd bedrag van M in de zuster met 200 euro worden verhoogd. Opgeofferd bedrag van M in zuster is 300. Als de liquidatie-uitkering bij liquidatie van de zuster bijv. 0 is dan mag M bij liquidatie van de zuster een liquidatieverlies van 300 euro aftrekken.

Als de deelneming door een verbonden lichaam wordt voortgezet dan wordt het opgeofferd bedrag in het voortzettende verbonden lichaam (=zuster) verhoogd met 200. Daar heeft M wat aan als die zuster wordt geliquideerd want dan zou zij in principe maar 100 liquidatieverlies kunnen aftrekken bij een liquidatie-uitkering van 0, maar het wordt feitelijk 300 doordat het opgeofferd bedrag wordt verhoogd met 200.

Fiscale eenheid

Als moeder en dochter een fiscale eenheid vormen dan worden deze voor de VPB behandeld als ware zij één belastingplichtige. Moeder is belastingplichtig over het gezamenlijke resultaat van de fiscale eenheid en moet dus VPB afdragen.

Kern van de regeling: fiscale consolidatie

Voorwaarden voor het vormen van een fiscale eenheid tussen moeder en dochter:

- a. **Rechtsvormeis:** moeder en dochter moeten een rechtsvorm zoals genoemd in art. 15 VPB hebben. Wij beperken ons tot de NV en BV, art. 15 lid 4 VPB, of een daarmee vergelijkbare buitenlandse rechtsvorm (GmbH).
- b. **Vestigingsplaats in Nederland:** NV of BV (of daarmee vergelijkbare buitenlandse rechtsvorm) moet feitelijk (leiding) in NL zijn, de kernbeslissingen vanuit NL. De vestigingsplaatsfictie van art. 2 lid 5 VPB geldt niet voor art. 15 VPB.
- c. **Bezitseis:** moeder moet ten minste 95% van de juridische en economische eigendom van de aandelen in de dochter bezitten.
 - Juridisch eigendom omvat stemrecht
 - Economisch eigendom omvat alle voor- en nadelen van de dochter die in de portemonnee van de moeder terechtkomen
- d. **Gelijke boekjaren:** moeder en dochter moeten hetzelfde boekjaar hebben.
- e. **Verzoek:** moeder en dochter moeten de fiscale eenheid hebben verzocht.
 - Zie verschil: voor toepassing van de deelnemingsvrijstelling is geen verzoek nodig

Voordelen:

- Resultatensaldering: als moeder en dochter een fiscale eenheid vormen en de dochter leidt 100 verlies en moeder maakt 100 winst dan wordt dat op één hoop gegooid. Dan is het totaal dus 0, en hoeft er geen VPB te worden betaald.
- Geruisloze overdrachten: alles wat binnen de fiscale eenheid gebeurt, is onzichtbaar voor de VPB. Intercompany winst blijft onbelast.
- Overname-instrument

Wanneer komt een fiscale eenheid tot stand?

Beginmoment: voegingstijdstip (hoogstens drie maanden terugwerkende kracht vanaf het moment verzoek) □ in het verzoek kiezen moeder en dochter een datum uit. Je kunt ieder moment kiezen, mits je je aan de eis van drie maanden houdt: na aankoop heb je drie maanden de tijd om fiscale eenheid tot stand te brengen.

Op het beoogde voegingstijdstip moet aan de materiële voorwaarden voor een fiscale eenheid worden voldaan.

Fiscale eenheid

Openingsbalans fiscale eenheid (vermogensopstelling): op de balans van de fiscale eenheid staan alle bezittingen en schulden van de gevoegde maatschappijen (van zowel dochter als moeder). Die komen op de balans van de fiscale eenheid voor zover ze onderling niet tegen elkaar wegvallen

- Waardering: voortzetting boekwaarden
- Waardering: voortzetting goed koopmansgebruik

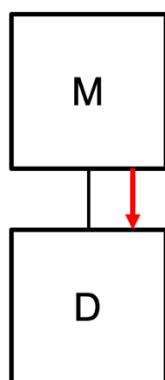
‘Voor zover ze onderling niet tegen elkaar wegvallen’

- Onderlinge vorderingen en schulden: als moeder en dochter fiscale eenheid vormen dan zie je de vordering van moeder en schuld van dochter niet terug want ze zijn één belastingplichtige en je kunt geen vordering of schuld op jezelf hebben.
- Deelneming van moeder in de dochter: als moeder en dochter fiscale eenheid vormen kun je geen deelneming hebben want je kan geen deelneming in jezelf hebben, dus deze staat niet op de balans. In plaats daarvan staan de bezittingen en de schulden van de dochter op de balans.

Uitzondering op de regel over de onderlinge vorderingen en schulden: art. 15ab lid 6

Moeder heeft vordering op dochter van 100. Stel dat de dochter de schuld niet kan terugbetalen. Moeder gaat dan de vordering afwaarderen naar 0. Deze afwaardering is aftrekbaar van de winst van moeder (tenzij het een ODR-lening is). Dochter is civiel juridisch nog wel verplicht om schuld te betalen dus blijft staan. Nu gaan zij een fiscale eenheid aan en geldt het waarderingsvoorschrift van art. 15ab lid 6: de debiteur moet haar schuld aan moeder voor de voeging stellen op de bedrijfswaarde van de daar tegenoverstaande vordering. De schuld van dochter moet worden afgewaardeerd naar 0. Dit artikel leidt tot winstneming voor de debiteur.

Het komt in de regel niet tot heffing over die 100 winst van dochter, want deze wordt verrekend, dus daarmee is er zoveel verlies dat het niet tot heffing over de winst zal komen.

M heeft een vordering op D van nominaal 1.000
Deze is afgewaardeerd naar 100
Art. 15ab, lid 6: D moet de schuld ook stellen op (afwaarderen naar)
100: 900 winst voor D

Compensabele voorvoegingsverliezen

Alle winsten en verliezen die je maakt tijdens de fiscale eenheid kun je op één hoop gooien, maar voor verliezen die je voor die tijd hebt gemaakt geldt een andere regel:

Voorvoegingsverliezen = verliezen die een vennootschap heeft geleden voor haar voeging.

Hier geldt een bijzondere regeling voor in art. 15ae, Wet VPB 1969: voorvoegingsverliezen kunnen binnen de fiscale eenheid alleen worden verrekend met de winst van de fiscale eenheid die aan dezelfde maatschap valt toe te rekenen.

Voorbeeld: in 2026 vormen moeder en dochter een fiscale eenheid en maken zij beiden 200 winst in dit jaar. Resultaat van 2026 is 400 waar de moeder VPB over moet betalen.

Maar moeder had in 2025 (voor de voeging) 300 verlies geleden en dochter had 100 verlies geleden. Deze voorvoegingsverliezen kunnen binnen de fiscale eenheid alleen worden verrekend met de winst van de fiscale eenheid die aan dezelfde maatschap valt toe te rekenen. Verlies van dochter kan alleen worden verrekend met de fiscale eenheidswinst die aan dochter valt toe te rekenen. Dochter kan hele voorvoegingsverlies dus verrekenen & moeder kan 200 voorvoegingsverlies verrekenen.

Terugwenteling: verlies later geleden. Fiscale eenheid leidt 400 verlies. In hoeverre kan dit verlies verrekend worden met voorvoegingswinsten? Hier geldt dezelfde regel: alleen voor zover deze toerekenbaar is aan de maatschappij mag je verrekenen.

Verrekening met deel van het resultaat van de fiscale eenheid

- Winstsplitsing: iedere maatschappij eigen resultaat
- Maatschappij met voorvoegingsverlies verrekent haar voorvoegingsverlies met eigen winst

Voorbeeld: moeder en dochter zijn een fiscale eenheid aangegaan. Het resultaat in het eerste jaar fiscale eenheid is 40. Uitgesplitst: moeder 30, dochter 10. Zie art. 15ah, Wet VPB 1969. Moeder heeft nog een voorvoegingsverlies van 40. Van het voorvoegingsverlies van moeder kan dan 30 worden verrekend.

Antimisbruikbepaling

Tegen omzetting belaste vervreemdingswinsten op activa in onbelaste deelnemingsvoordelen (art. 15ai, Wet VPB 1969)

Antimisbruikbepaling (art.15ai Wet VPB 1969)

- Verbreking fiscale eenheid binnen zes jaar na overdracht stille reserve
- Sanctie: herwaardenen overgedragen vermogensbestanddeel naar w.i.e.v. bij ontvoeging (lid 1), of
- Sanctie: w.i.e.v. bij interne overdracht minus afschrijvingen tot het moment van ontvoeging (lid 2)

Stel: moeder heeft pand met stille reserve en BV X wil dat pand kopen. Als moeder dat pand vervreemdt dan realiseert zij een stille reserve en wordt deze belast. Dat wil zij niet dus zij richt een dochtermaatschappij op en vormt met die dochter een fiscale eenheid. Vervolgens vervreemdt moeder het pand binnen de fiscale eenheid aan dochter, dit is allemaal niet zichtbaar voor VPB. Moeder verkoopt de aandelen van de dochter waar het pand nu in zit aan BV X. Deze winst is niet belast doordat nu niet meer aan de vereisten voor fiscale eenheid is voldaan (want moeder heeft niet meer 95% van de aandelen in de dochter nu ze deze aan BV X heeft verkocht). De deelneming van moeder in dochter herleeft en als een deelneming met winst wordt verkocht dan valt de winst onder de deelnemingsvrijstelling. Zo kan er dus een onbelaste vervreemding plaatsvinden.

Sanctie

Wanneer krijg je te maken met de sanctie van art. 15ai VPB: Als moeder of dochter wordt ontvoegd binnen 6 jaren na het schuiven met stille reserves.

Keuze tussen twee soorten sancties:

- a. Op het voegingstijdstip het verschoven vermogensbestanddeel voor de ontvoeging herwaarderen van de boekwaarde naar de marktwaarde. Het verschil daartussen vormt winst waarover de moedermaatschappij belasting moet betalen ten tijde van de ontvoeging van de dochter. Marktwaaarde ten tijde van de ontvoeging ☐ lid 1
- b. Herwaarderen naar de marktwaarde die het vermogensbestanddeel had op het moment van de overdracht. Marktwaaarde ten tijde van overdracht ☐ lid 2
Hier mag je de afschrijvingen in de periode tussen de eerdere overdracht en de latere ontvoeging aftrekken.

→ zelf kiezen welke

Voorbeeld: Moeder verkoopt pand aan dochter voor 50 (boekwaarde). Marktwaaarde 200. 2 jaar later verkoopt moeder de aandelen dochter. Het pand is dan 300 waard. De FE schrijft jaarlijks 10 af. Zou dochter geen onderdeel geweest zijn van de FE: dan had dochter jaarlijks 40 afgeschreven:

- Lid 1: herwaarderen van boekwaarde ten tijde van de ontvoeging 30 naar marktwaarde ten tijde van de ontvoeging 300 = 270 winst ☐ hier moet moeder VPB over betalen.
- Lid 2: herwaarderen van de boekwaarde ten tijde van de ontvoeging 30 naar marktwaarde ten tijde van de eerdere interne overdracht 120 (200-80 (zakelijke afschrijving tussen interne overdracht en latere ontvoeging)) = 90 winst

Binnen de fiscale eenheid wordt geschoven met stille reserves. Er wordt 2 jaar later verkocht en dus ontvoegd → art. 15ai VPB toepassen.

Ontvoeging

De beëindiging van de fiscale eenheid. Kan door:

- Op verzoek: je voldoet aan alle voorwaarden maar je wilt het niet meer. In dit verzoek mag je elk gewenst tijdstip aanwijzen maar kan nooit gelegen zijn voor het verzoek, heeft geen terugwerkende kracht.
- Door vervreemding aandelen gevoegde dochter: kan doordat er niet aan een voorwaarde voor fiscale eenheid wordt voldaan (op het moment dat er niet aan die voorwaarde wordt voldaan)

Verliesdochter verlaat fiscale eenheid

Dochter neemt mee, art. 15af, Wet VPB 1969:

- Haar eigen voorvoegingsverlies: voor zover deze nog niet binnen fiscale eenheid kon worden verrekend.
- Haar verlies uit de fiscale eenheid (verzoek)

Hoofregel: als je niks doet, dan kan de moedermaatschappij het hele verlies van de fiscale eenheid volledig verrekenen met de winst die zij na ontvoeging maakt.

Uitzondering (tweede bulletpoint): opteren om fiscale eenheidsverliezen mee te geven aan haar dochter. Als jij dit verzoekt dan kun je het aan een dochter toe te rekenen verlies meegeven aan de dochter en dit deel verrekenen met de winst die de dochter na ontvoeging maakt. Moeder kan dan slechts het resterende deel verlies verrekenen met de winst die moeder na ontvoeging maakt. = vooruitwenteling.

Terugwenteling na ontvoeging: terugwenteling van verliezen. Latere jaar verlies geleden, eerdere jaar winst.

Hoofregel: terugwenteling over het ontvoegingstijdstip kan alleen de moeder. Alleen de moeder kan het verlies wat zij het eerste jaar na ontvoeging leidt verrekenen met de winst uit de fiscale eenheid. Niet van belang bij wie deze winst vandaan komt. Dochter kan niks verrekenen met de winst van de fiscale eenheid. Een verzoek is hier niet mogelijk (zoals wel bij vooruitwenteling mogelijk is).

Faillissement in vooruitzicht

Als jij als moeder zijnde ervoor kiest om de fiscale eenheid te verbreken omdat dochter failliet dreigt te worden verklaard. Indien een dochter in het zicht van liquidatie (incl. faillissement) wordt ontvoegd, dan is art. 15aj, lid 3 van toepassing. Dit artikel zegt: alle schulden van de dochter die op de fiscale eenheid balans staan die vallen vrij.

- Schulden dochter vallen onmiddellijk voor haar ontvoeging vrij. Dit geldt ook voor aan haar toerekenbare fiscale reserves
- Voor de fiscale eenheid ontstaat dan winst, moeder moet hier dan vpb over betalen.
- Hetzelfde geldt voor herinvesteringsreserves (hir)

Stel: dochter heeft een schuld aan derde van 10 miljoen en hir van 10 miljoen. Als dochter wordt ontvoegd vlak voor faillissement dan moet de schuld en de hir vrijvallen. Leidt tot 20 miljoen belaste winst voor moeder en daarover moet zij VPB over betalen.

Verliesverrekening

Art. 20 VPB

- Lid 1: definitie verlies
- Lid 2: reguliere termijnen: 1 jaar terug en onbeperkt vooruit
- Verlies verrekenen met winst van alleen het voorgaande jaar = terugwenteling & verrekend met winst onbeperkt in de tijd vooruit
 - Extra regel: winst uit een jaar kan tot 1 mln. onbeperkt dienen ter verrekening van verliezen. Het meerdere kan slechts voor 50% dienen ter verrekening van verliezen
 - In 2026: 5 miljoen winst, dan kan slechts 1 miljoen + helft van het restant = 3 miljoen voor verliezen uit andere jaren worden verrekend.

Lid 4: verrekeningsvolgorde: verrekening vindt plaats in de volgorde waarin de verliezen zijn ontstaan en de winsten zijn gemaakt. Per verlies eerst kijken of het kan worden teruggewenteld. Als er dan nog een verlies overblijft dan kijken of dit verlies kan worden vooruitgewenteld.

1	2	3	4	5
+100	-50	-200	150	25

Hele verlies van jaar 2 kan in jaar 1 worden verrekend. Het verlies van jaar 3 kun je niet verrekenen met jaar 1 (want je mag maar 1 jaar terug). Verlies van jaar 3 alleen maar verrekenen in jaar 4 en jaar 5.

1 mln. + 50% restant-winst

- Verliezen kunnen onbeperkt worden verrekend
- Maar winsten kunnen maar voor 1 mln. + 50% van het restant dienen ter verrekening van verliezen

Stel: jaar 1 100 mln. verlies, Jaar 2 150 mln. winst, Jaar 3 50 mln. verlies

→ Uitkomst: verlies uit 1 voor 1+74,50 mln. = 75,50 mln. in jaar 2 verrekenbaar. Resteert 24,50 mln. verlies in jaar 1. Verlies uit 3 jaar (niet teruggewentelbaar).

Het verlies van jaar 1 kun je maar voor 75,5 miljoen verrekenen in jaar 1. Er resteert dus verlies en dit moet je verrekenen in jaren dat je winst maakt.